

Dialekter och sociolekter

Uppgifterna

- 1) Lyssna på *Värsta språket: Svordomar och fula ord* (30 min) på Mediapoolen. Skriv ner dina svar till frågorna till filmen. Skicka inte in dina svar ännu.
- 2) Lyssna på *Värsta språket: Språkmyter och dialekter* (30 min) på <http://www.teammysak.se/fethaja.se/svenska1/varstaspraket/1.mp4> . Skriv ner dina svar till frågorna till filmen. Skicka inte in dina svar ännu.
- 3) Lyssna på *Värsta språket: Vad är skillnaden på dialekt och sociolekt?* (30 min) på <http://www.teammysak.se/fethaja.se/svenska1/varstaspraket/2.mp4> . Skriv ner dina svar till frågorna till filmen. Skicka inte in dina svar ännu.
- 4) Lyssna på lektionen om dialekter och sociolekter på <http://www.teammysak.se/fethaja.se/svenska1/varstaspraket/3.mp4> . Skriv ner dina svar till frågorna till lektionen. Skicka inte in dina svar ännu.
- 5) Maila in **alla** dina svar om dialekter och sociolekter, från **samtliga** uppgifter ovan. Sätt ut tydliga rubriker, t.ex. ” *Svordomar och fula ord*”, så att det är lätt att förstå vilka svar som hör till vilken uppgift. Maila till mathias.clenow.KUNS@analys.urkund.se och stavningskontrollera först.

Dialekter och sociolekter

Uppgift 1

Lyssna på *Värsta språket: Svordomar och fula ord* (30 min) på Mediapoolen. Skriv ner dina svar till frågorna till filmen. Skicka inte in dina svar ännu.

1. Hur gamla är de fula orden?
2. Vilka ord är fula, tycker du?
3. Får man använda fula ord? Får man använda dem överallt? Vilka svordomar tycker du är ok att använda överallt?
4. Varför var vissa ord tillåtna tidigare, men klassas nu som fula ord?
5. Varför fick man använda fula ord på 1600-talet men inte nu?
6. Svär vi för lite? Motivera!
7. Vad är apokope?
8. Vad betyder ordet "fruntimmer"?
9. Hur kommer det sig att ord som "fan" och "helvete" är vanligare än sexrelaterade svordomar?
10. Föreslå två modeord som du ser det, förutom de som finns på listan i filmen.
11. Vilka åldrar, kön och yrken svär mest? Varför tror du att det är så?
12. Fundera och ange några orsaker till att människor pratar på dialekt.

Dialekter och sociolekter

Uppgift 2

Lyssna på *Värsta språket: Språkmyter och dialekter* (30 min) på Mediapoolen. Skriv ner dina svar till frågorna till filmen. Skicka inte in dina svar ännu.

1. Var kommer ordet tråligt ifrån?
2. Vilken dialekt gillar du bäst? Sämst?
3. Hur många dialekter finns i Sverige?
4. Vilka dialekter uppfattas allmänt som positiva? Negativa?
5. Varför använder många företag samma typ av ord, typ "kärnverksamhet", "lagspelare"?
6. Vad kännetecknar ungdomsspråk enligt filmen? Ge exempel!
7. Förstör ungdomar språket? Vad tycker du och vad tycker filmen?
8. Vilket tycker du är det mest svåruttalade ordet i svenskan, förutom de som finns på listan?

Dialekter och sociolekter

Uppgift 3

Lyssna på *Värsta språket*: Vad är skillnaden på dialekt och sociolekt? (30 min) på Mediapoolen. Skriv ner dina svar till frågorna till filmen. Skicka inte in dina svar ännu.

1. Vad är en "lekt"?
2. Pratar homosexuella "fjolligt" och i så fall varför?
3. Vad betyder ordet knark?
4. Hur avslutar vi meningar i Herrljunga?
5. Vad är jämska?
6. Varför pratar olika yrkesgrupper på ett visst sätt och varför spider det sig inte till andra yrkesgrupper?
7. Vad är en "förskönande omskrivning"? Ge ett exempel!
8. Vilket är svenskans vackraste ord, tycker du?
9. Pratar du någon dialekt/sociolekt? Ge exempel!

Dialekter och sociolekter

Uppgift 4

Lyssna på lektionsfilmen om sociolekter och dialekter, som finns på samma ställe där du hittade denna uppgift. Skriv ner dina svar till frågorna till lektionen. Skicka inte in dina svar ännu.

1. Sociolekt: Vilka olika faktorer styr hur man talar?
2. Dialekt: Vilka dialekter har talarna i de sju filmerna? Ge tre exempel på uttal som är typiska för dialekten hos varje talare. Skriv till exempel "X uttalar ordet *låda* som *leåda*, vilket är typiskt för sydsvenska mål".

Dialekter och sociolekter

Undervisningen i kursen ska behandla följande centrala innehåll:

Skriftlig framställning av texter för kommunikation, lärande och reflektion.

Dialekter och språklig variation i talat och skrivet språk som hänger samman med till exempel ålder, kön och social bakgrund /.../ samt attityder till olika former av språklig variation.

E

Samtliga frågor till uppgifterna är besvarade.

Eleven kan göra enkla reflektioner över hur språklig variation hänger samman med talare och kommunikationssituation samt ge exempel på hur språk och språkbruk kan markera avstånd och samhörighet. Dessutom resonerar eleven översiktligt om attityder till någon form av språklig variation.

D

Betyget D innebär att kunskapskraven för E och till övervägande del för C är uppfyllda.

C

Eleven kan göra välgrundade reflektioner över hur språklig variation hänger samman med talare och kommunikationssituation samt ge exempel på och diskutera hur språk och språkbruk kan markera avstånd och samhörighet. Dessutom resonerar eleven översiktligt, utifrån några olika perspektiv, om attityder till några olika former av språklig variation.

B

Betyget B innebär att kunskapskraven för C och till övervägande del för A är uppfyllda.

A

Eleven kan göra välgrundade och nyanserade reflektioner över hur språklig variation hänger samman med talare och kommunikationssituation samt ge exempel på och nyanserat diskutera hur språk och språkbruk kan markera avstånd och samhörighet. Dessutom resonerar eleven utförligt, utifrån flera olika perspektiv, om attityder till flera olika former av språklig variation.